

Rokonvonások az arisztokrata és a paraszt között

Írta: Bethlen Györgyné grófné, báró Jósika Paula
az Erdélyi Szociális Misszió vezetője

Ha arisztokráciáról van szó, mindig eszembe jut annak a székely atyafinak a mondása egy lecsúszott, elzúllott mágánsról: „Báronak báró, csak nem űzi a mesterségét“.

Arisztokratának lenni tényleg „mesterség“, azaz munka, feladat. Nem azt jelenti, hogy beleszülettünk egy adott helyzetbe és nincs más tennivalónk, mint ennek az adott helyzetnek minden előnyét kiaknázni, és azt, ami esetlegesen kellemetlen benne, lehetőleg kikerülni. Tulajdonképpen arisztokratának lenni a szó legszebb, legnemesebb értelmében nem születés dolga, hanem lelki beállítottságé. Elismerem, hogy könnyebb annak ezt a lelki beállítottságot megszerezni vagy elérni, kinek környezete, nevelése, őseitől öröklött hajlama mind hozzásegítik, de nem ez a lényeg.

Mi emberek gyakran esünk abba a hibába, hogy a külső tényezőt összecseréljük a belső indítékkal és a szembeötlő mellékességek miatt nem vesszük észre a kevésbé kirívó, de sokkal fontosabb mozzanatokot.

Talán ellentmondásokat vált ki, ha azt állítom, hogy az igazi arisztokratának legfőbb jellemvonása a röghöz kötöttség. Gyökerei mélyen benne vannak abban a földben, melyen született, melyet őseitől örökölt és ezekből a gyökerekből erednek jó- és rossztulajdonságai.

Innen van az is, hogy az igazi arisztokrata és az igazi paraszt között annyi a rokonvonás! Mind a ketten érzik, hogy

ahhoz a földhöz tartoznak, melyen őseik éltek évszázadokon keresztül és ez a föld őhozzájuk tartozik. Nem tudnak megválni tőle és ez a ragaszkodás sokszor tragikus feszültséget okoz, melyet a kívülállók, a nincstelenek, vagy azok, kiknek a vagyon csak pénzt jelent, soha sem fognak megérteni.

Értik a természetet és vele élnek, a városi ember hajszólo sietségét nem ismerik. Hisz hiába sietne az arató, a nap az ő kedvéért nem kel fel korábban és hiába sietne a vadász, a vad azért nem lép hamarabb útjára. Mindketten érzik a természet nagy nyugalját és bölcsességét, az élet furcsaságain pedig egyformán csillan fel szemükben a humor.

A parasztnak ugyanazt jelenti a templom körül meghúzódo temető, mint az arisztokratának ősei kriptája. Ugyanaz a szellem szól onnan hozzájuk, és az, amit parasztgögnek és arisztokrata-gögnek neveznek, lényegében ugyanaz, habár a szó nem helyesen fejezi ki a fogalmat. Mert voltaképpen nem gög az, csak rátartóság és évszázados öntudat.

A gyökérnek a tudata.

És ez a gyökér adja az arisztokratának két legszebb jellemvonását: a hűséget és a függetlenséget.

A hűséget őseihez, tradícióihoz, földjéhez, mindahhoz, ami tiszteletet érdemel és parancsol. Ha a jelenben is él, nem felejtí az elődök múltját, mely sok mindenre kötelez. A magyar történelemben talán Mikes Kelemen az, akiben legtökéletesebben testesült meg a hűséges arisztokrata eszményképe, aki nem a hozómért szolgált, hanem a „becsületért“ és aki azért nem tudta elhagyni a Nagyságos Fejedelmet, „mert olyan igen nagyon szerette“, de azért Zágont sem volt képes elfelejteni.

Ebben a mai rohanó, kapkodó világban a hűség jelenti a stabilitást, a biztonsaágot, a folytonosságot.

Talán a hűségnél még arisztokratikusabb tulajdonság a függetlenség. Semmitől sem félni és senkitől sem várni semmit. Nem mint egy gyenge nádszál, minden új áramlat előtt fejthajtani és minden divatnak behódolni. Függetlennek lenni még a pénztől is. Mert az igazi arisztokrata érzésnek a leg-

nagyobb ellensége a pénz. Ez az ide-oda áramló fényes valami, amely ma itt van és holnap ott, mely nem ismer állandóságot és amely azt képzei magáról, hogy vele mindent meg lehet venni. Az arisztokrata pedig nem ért ahhoz, hogy pénzzé tegye a dolgokat, ő csak az értékeket ismeri, az árat legtöbbször nem.

Lehet, hogy eljön az az idő, amikor *arisztokrácia* már nem lesz többé. Nem tudom. Lehetséges. De vagyok annyira optimista, hogy azt higgyem: *arisztokraták* mindig lesznek.

Hűséges, független, a röghöz ragaszkodó, mély gyökérrel bíró *emberek*.

És ezek fogják felépíteni újra a nagy, hatalmas, erős szentistváni Magyarországot.